

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-as PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:
Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő:
MÓRICZ PÁL.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Piacz-utca 40. szám. — Telefon 412.

A debreceni Kossuth-szobor.

Debreczen, május 28.

Debrecen Kossuth-szobra a szabadságharc legnagyobb jelentőségű eseményének színhelye: a nagytemplom előtt fog állani. Maga ez a tény olyan szimbolizáló jelleget ad a szobornak, a melynek hatása alól majdan egyetlen szemlélője sem vonhatja ki magát.

Ebben aztán egyttal az is meg van mondva, hogy a debreceni Kossuth-szobornak a debreceni Kossuthot kell megszemélyesíteni, — tehát maga a szobor legyen külsőleg is az 1849-iki Kossuth megtestesülése, tervezete kifejezze Kossuth debreceni országgyűlési szereplését, beállítását összhangban legyen a történelmi nevezetességű nagytemplom terének külső képével.

Mind e három kívánalom megvalósítása nem könnyű, mert Kossuthnak szinte szokványos szoboralakja ezt az ápril. 14-iki Kossuthot nem adja vissza, nagyjelentőségű életének legnehezebb kifejezését kell itt benne megtestesíteni; a szobor teljes koncepciója szimbolizálja a félve és politikai prűderiával emlegetett detronizálást, a mi eredeti művészi gondolatot kíván; a nagytemplom és a környezet képével összhangba hozni egy monumentális művészi alkotást — bizo-

nyára sokkal nehezebb föladat, mint azt első tekintetre, bárki hinné a tér szabálytalan alakja, különös elrendezése és sok más ok miatt.

Nagyjában vázolván e helyi kívánságokhoz és nehéz föltételekhez van kötve a debreceni Kossuth-szobor művészi sikere. Egyet sem lehet elengedni, sőt mindeniket nagyon meg kell kívánni a pályaművektől.

Hogy az ápril. 14-iki Kossuth, hogy illeszkedjék be a mai politikai nézetek világába, annak megítélése nem művészi kérdés, itt pedig annak az 1849-iki Kossuthnak állítunk szobrot nem a ma számára, hanem a jövőönek, nem politikai tekintetektől, hanem a történelmi igazságok alapján. Ezek fölött lehet vitatkozni, de ezt a tényt eltagadni lehetetlen.

Hogy milyennek nem kell lenni a debreceni Kossuth-szobornak az más oldalról szintén elbírálandó, mert a Kossuth-szobor lehet jó, de ebből nem következik, hogy ugyanaz a mai jó debreceni Kossuth-szobor is.

Nem kell, sőt nem szabad lenni semmiesetre a szokványos szavaló Kossuthnak, nem kell lennie allegorikus hatásokat keresőnek és ne legyen mellékalkalakkal tulságosan dekorált szoborcsoportozat sem. Legnagyobb hiba, hogy

a művészek Kossuthot mindig pózoló szavalásban elevenítik meg szobraikban, de a debreceni Kossuth-szobornak különösen nem szabad szavalnia, mert Debrecené nem az a Kossuth, aki agitált, hanem az, aki tett, sőt mennyire elszántan cselekedett!

*

Ezek után mindenki, aki a Kossuth-szobor pályaműveket látta a nagyerdei tágas csarnokban, mihamar megállapíthatja, hogy a debreceni szoborpályázat nemcsak számszerűleg, de művészi tekintetben is sikerültnek mondható. Legjobb nevű szobrász művészeink versenyeztek vésőikkel, hogy Debrecennek Kossuth-szobrot adjanak és ezáltal a város ósdi piacát átvarázsolják azzá, a mivé kell lennie már a XX-ik században: egy modern város jelentős nagyságu közterévé.

Mindjárt ki lehet azt is mondani, hogy a debreceni Kossuth-szoborban szinte a szoboralak fölé emelkedik fontosság dolgában a szobornak architektikus kiállítás, mert a szabálytalan háttérű, szabálytalan nyílásokkal bíró, ferde beosztásu templomteret kell kiemelniök és még szembeötlő perspektívát nyújtani a tér folytatásának, a mostani piacnak is. Mérnökök a megmondható, hogy ez minő föladat!

Napi hir.

Utások jöttek délkeletről, azok beszélték.

Az ifju törököknek is van egy Kazinczy Ferencök, aki biztat, lelkesít, tesz, munkál, megbecsüli még a bogáncsot is. Ki tudja? mire válik? biztatgatja Allah legnagyobb prófétáját! Gyors lelkesülésnek, fel-fel lobbanásnak nem embere, azokra vadászgat legszívesebben, akiket nehéz új utakra vinni.

Ilyen volt Enver bég is! kinek nagy szemében kelet megnyugvása, az elmaradt kelet pillantgatott. S beszélt neki:

— Aludtunk eddig, ébredjünk! ébredjünk! Öntudatos élet, lelkes élet az embernek való! Enver bég nem érzed? Tunya pihenésnél küzdő ember sorsa százszorta szebb!

És Enver bég szemében ilyen beszédekre föl-föllobbant az isteni lélek!

— Beszélj — mondá — s mutass példákat a legdrágább könyvből, mutasd meg, ezekre mit mond a „Korán?”

A török Kazinczy arca szomorú lett és így beszélt tovább:

— Enver bég nézd, Allah birodalma végtelen nagy, Mohamed könyve igen kicsiny, hogy férne el abban Allah minden tudománya? Nézd a világot! Allah világa változik, fejlődik, átalakul, csak mi maradnánk örökre egyformaságban?

De Enver bég szeme kelet nyugalmával tekintett már reá.

— Egy igazság van csupán a földön, nem igaz, amit beszélsz, ha nem mondja a Korán, ez volt a felelete.

Fátummal szembeszállni bolond dolog, gondolta a törökök Kazinczyja. Abba hagyta a vitatkozást, csak arra kérte Enver béget, hazája javára, nemzete hasznára tegyen nagyobb utat, nézze meg Törökországon kívül milyen a világ. Es legyen minden úgy, amint Allah akarja! ha visszatér, maradjon régi törökök, vagy — ha jönnek véli — legyen ifju török.

Sok nap mult azóta! Enver bég utban volt már hazafelé. Szívében, lelkében erősebb, régibb török, mint valaha. Szemében kelet nyugalma, ajka azt hirdeti: amit mond a Korán. Bejárt sok világot; mikor megtaláljuk Párisban egy képtárban, szokatlan nyugtalansággal két képet vizsgálgat.

Két kép egymás mellett! két külön világ! Az egyik: Afrika pusztáján pihen a királyi állat, az állat-király; körülte családja, apróbb és öreg oroszlán. A másikon szegény munkás-család; arcukon fáradtság látszik, de látszik más egyéb is; lélek s lelkek tisztasága. Ebédhez készülődnek, a férj, az apa kenyeret vág. Az asszony, az anya szedi ki a levest. De e pillanatban megáll a kenyért szelő kés! Megáll utjában a levest merő kanál, mert kezdődik az imádkozás. Tiszta gyermek-szemek fölfelé tekintve hálát röpi.enek föl az ég boltjára, föl a felhőn túl is!

Enver bég nézi, hol az egyik, hol a másik

képet s lelkében nagyszerű párbaj támadt. Kelet tunyasága állati erővel ráveti karmát az ébredő, új törökre! fölséges tusa! ki tudja? ki győz?

És midőn megszólal, oda inti maga mellé az első embert, a teremőrt, azt mondja neki: — Tudja-e? ama két kép, mért van egymás mellett?

Bőbeszédű gallus tudálékos pózba helyezkedik és imigy felel:

Mind a két kép egy természetű világítást kíván, azért kerültek egymás mellé!

— Eh! ostobaság! ordit reá — a nyugati ruhába öltözött — Enver bég. Azért van egymás mellett, hogy mutassák az én életemet. Nézd: így éltem eddig! mondá nagy lelki viharral arculatán s rámutatott az oroszlanos képre! . . . Azután, szeme tiszta, szent nyugalmat tükrözött vissza, rámutatott a dolgos családra, ilyen beszéddel: — és így fogok élni ezután!

Gallusok öre — ha szlávnak születik — keresztet-veve így kiáltott volna fel: — jertek, fogjuk meg! ez az ember megbolondult! De — „gáláns” — francziáknál ez nem így szokás. Észre sem vette Enver bég, milyen szépen kellett tessékelve. Sietett különben is, megse állt, míg el nem érte Allah birodalmát. És most ő az ifju törökök leglelkesebb vezetője!

Fecskék jöttek délkeletről, azok beszélték!

Vida Ilona.

Kiváló izlésű erős, modern butorok fel-tünően olcsó árban szerezhetők be

GRÓSZ JÓZSEF ÉS PÉTER
cégnél DEBRECEN,
Piac-utca 70. szám.

Tehát szinte egyformán művészi koncepciót igényel a talpazat építészeti megalkotása, mint maga a szobor, mellékalakjaival együtt. A pálya-művek ezt a két főfeladatot igyekeztek megoldani, de mindjárt a számbeli és művészi siker konstatálása után azt is konstatálja a gondolkodó bíráló, hogy ennek dacára sem Kossuth alakja, sem szoborműve általában nem sikerült úgy, hogy közülök egyre külön a kivétel pálmáját neki nyujtva, a teljes sikert kimondhatnánk. Vannak közöttük igen becses Kossuth-szobrok, de teljesen tökéletes Kossuth-szobor, úgy, amint azt el kell képzelnünk, javítás és pótlás nélkül nincsen.

Ekkor aztán meg is van mondva a pályázat sorsa is. Körülbelül 5—6—7 művész műve érdemel különösebb érdeklődést tekintetben, hogy bizonyos átalakításokkal esetleg debreczeni Kossuth-szobor lehet belőle.

Elsősorban is feltűntek a nagy méretű és széles talpazatok, amelyekkel a művészek legelőbbje hatni akart, azután — a modern szobrászat stylusában — a mellékalakok tömeges szerepeltetése, ami, tulságba vive, kiforgatja a szobrot eredeti jelentőségéből. Mert eszményítő szobornál, vagy szimbolizáló műalkotásnál magyarázni, megjeleníteni vannak hivatva a szereplő alakok, hanem személyt személyesítő szobor-alak mellett csak színezni azt, mint a festményen a fény, vagy összhangot adni, mint az énekítés mellett a zenekíséret; de ha beszélni — sőt néha kiabálni — csoporttá nőnek ezek a mellékalakok, akkor talán a Kossuth-szobor is szabadságharc- emlékké válik, még ha bármennyire is főalak rajta Kossuth maga. Mert hiszen Kossuth főalak lehet bármely szabadság- emléken, de a Kossuth-szobor mellett a mellékalakok ne példázzanak eseményeket, ne jelenítsenek meg többet, mint amennyi a Kossuth személye — itt a Debreczenben szerepelt Kossuth — elébünk állításához stilszerű keretnek szükséges.

Ilyen tömeges mellékalakokkal ellátott pályamű van több, nehánynak, a jobbaknak határozottan hátrányára; viszont szép számmal vannak a szavaló Kossuth-alakok is, szinpadai mozdulatokkal; kopiák, a melyek nem tudnak különbözni egymástól.

Egyik másik pályaművön a tulmaga oszlopra jelképes alakok kerültek, a mi nem hiba, de lent az oszlop alatt azután Kossuth maga is elvész — mellékalak társai között. Több pályamunkán a mellékalakok nagyon mozgóak, deklamálók, a mi elvonja — ily mértékben — a figyelmet Kossuthtól, néhánynon pedig oly számosan nyúzsognak, mintha egymástól is alig férnének el. Pedig egy izléses rózsacsokor szinte sokkal szebb a szemnek, mintegy bárminő nagy kévszerű virág-tömb. Több illat fejfájást okoz, sok beszéd — szegénység, ezuton is el lehet mondani.

*

Debreczeni vonatkozás bizony kevés pályamunkán ötlük szembe, pedig ez kell, jó Kossuth-alakon kívül. Fájdalom, egyiknél a Kossuth-alakja jobb, másiknál az elrendezés sikerültebb, de ez minden ilyen pályázatnál így szokott lenni.

Részletesebb megkülönböztetést téve: Ligeti, Rónay, Lukácsy nagy méreteikkel sok helyet foglalnak el; Kallós, Lányi, Holló magas oszlopokkal tulbecsülték a tér kereteit; Istók, Tóth, Jankovics még leginkább megtartották a középutat architektúrában és a csoportozatokban egyaránt.

Ligeti és Róna, más méretű építészeti művel talán inkább mutattak volna, Kallós anyaga nem a debreczeni nagytemplom elibe való, Lukácsy és Lányi mauzoleum-szerűsége szintén nem illik oda, Szeszák, Hybl, Dankó, Holló, Pfeffer s a többi nem emelkednek a többi között nagyon magasan társaik felé.

Istók, Tóth és Jankovics művei a legsikerültebbek és legalkalmasabbak, — tehát közülük kellene szűkebb pályázatot rendezni.

Istók kifejező Kossuthja, színes mellékalakjaival, Tóth István szinte sikerült mellékalakjaival hatnak, Jankovics művének pedig Kossuthja és arányos beosztása igen tetszetős.

A debreczeni pályázók közül Somogyi műve emelkedik a művészi társaság közé.

Calamus dr.

Politikai hireink.

Budapest, május 28.

Minisztertanács.

Kossuth Ferencz lakásán ma délben Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, melyen a kabinet valamennyi tagja részt vett. A minisztertanácsban Wekerle beszámolt bécsi utjáról, jelentvén, hogy a király Kossuth Ferenczet és Andrássy Gyula grófot a jövő héten kihallgatáson óhajtja fogadni. E bejelentés után a kormány tagjai a minisztertanács további során megbeszélték az aktuális politikai kérdéseket.

A főváros az önálló bankért.

A főváros függetlenségi polgársága június 6-án népgyűlést rendez az önálló bank felállítására érdekében. A rendező-bizottság lelkes és hazafias felhívást bocsátott ki, melynek befejező sorai így hangzanak:

A június 6-án vasárnap délelőtt fél 11 órakor Budapesten tartandó országos függetlenségi pártgyűlésen demonstrálni kívánjuk, hogy az egész függetlenségi és 48-as párt és vele a nemzet jobbait mint egy ember kívánjuk a magyar nemzeti jegybanknak 1911-re való felállítását. Ki fogjuk itt jelenteni, hogy az önálló magyar jegybank nélkül nincsen semmiféle kibontakozás. Vegyen erről tudomást minden alkotmányos tényező.

Politikusok tanácskozásai.

Wekerle Sándor ma délelőtt meglátogatta Kossuth Ferenczet, akinél ott volt Sztérenyi József államtitkár is s a három államférfiu fél 12 óráig értekezett. Ekkor minisztertanács kezdődött. Thallóczy Lajos dr., a közös pénzügyminisztérium osztályfőnöke ma több napi tartózkodásra Budapestre érkezett.

Birtokrendezés és tagosítás.

Irta: Dr. Gábor Jenő.

Debreczen, május 28.

(Folyt. és vége.)

A tagosítási bírói eljárás a tagosító érdekesség ellen intézett kérvény beadásával veszi kezdetét, mely kérvény négy példányban adandó be, s mely kérvényhez a földmivélsügyi miniszter határozata csatolandó. Maga az eljárás a régebbi törvények beosztásának megfelelőleg 4 szakaszra osztható u. m. a megengedhetőség tárgyalása, az előmunkálatok, az érdemleges tárgyalás és a végrehajtás. Az eljárás ezen szakaszairól külön-külön, de felytatólagosan egy jegyzőkönyv szerkesztendő.

A megengedhetőségi tárgyalás terén lényegesebb újítást az új törvény nem állapít meg.

Az előkészítési eljárás során kiválóbb újítás az, a mely beilleszti a tagosítási műszaki eljárást a kataszteri felmérés kereteibe. Mig az eddig érvényben állott jogszabályok szerint a tagosítások a háromszögelési adatok mellőzésével, sokszor a meglevő kataszteri felmérési adatok figyelmen kívül hagyásával végeztettek s azok hitelesítése a működő magánmérnökök feladatát képezte, az új eljárás szerint ennek többé helye nem lehet.

Fontos szerepe van az új eljárásban a felmérési felügyelőnek. Az osztályozás és becslés szintén bírói funkciót képez. Az új eljárás a képviselőt nagy körültekintéssel rendezi. A törvényes kellékeknek megfelelő földmérő választását a tagosító érdekeltiségre bizza és csak az esetre, ha közös egyetértés nem jön létre, nevezi ki a törvénytörő a földmérőt.

Nevezetes és rendkívül megnyugtató intézkedés az új eljárásban az, hogy a földmivélsügyi miniszter, ha a felek más földmérő választásában meg nem egyeznek, a felek kérelmére a műszaki munkálatokat saját műszaki közegével végeztetheti el.

A felvételi munkálatok elkészítése és hitelesítéséről, az érdemleges tárgyalásról és ítéletről e cikk keretében különösebb előadást valóm nincsen. Azt kívánom csak kiemelni, hogy a közérdek megóvása céljából az új törvény akként rendelkezik, hogy az ítélet és a bírói határozattal ellátott egyezségek a törvényhatósági tisztu ügyésznek is kikézbiztosítandók.

A kiosztásnál általános elv, hogy mindenik tulajdonos járandóságát lehetőleg egy tagban, vagy a határfekvésének, a helyi viszonyoknak és a mezőgazdaság érdekeinek megfelelőleg kell kihasítani akként, hogy a kiosztott új birtok a birtokos előbbi ingatlanával egyenértékű legyen. Ha valamely birtokos előbbi birtokán hasznos épületek és beruházások voltak, ezek valódi értéke a birtokosnak megtérítendő, de csak annyiban, a mennyiben előbbi birtokát meg nem tarthatná, vagy az épületeket és egyéb beruházásokat megtarthatná ugyan, de az új birtok elhelyezés folytán azok neki hasznót nem hajtának.

Az elhelyezkedésnél pedig arra kell törekedni, hogy a községhez legközelebbi, illetve az általuk szabadon választható dűllőben első sorban lehetőleg azoknak a birtokosoknak illetményét kell kihasítani, a kiknek birtoka 2 becsoldat meg nem halad. Azok a nagyobb birtokosok akik járandóságukat egy tagban nyerik, lehetőleg oly módon helyezendők el, hogy birtoktagjaik a többi határrészekben való legeltetést ne akadályozzák.

A közlegelők és evvel kapcsolatosan az állattenyésztés és mezőgazdaság érdekei az új törvény gondoskodásának tárgyai. Az új törvény nemcsak földmivélsügyi miniszteri engedélytől teszi függővé a közlegelők felosztását, de új közlegelők alakítását teszi egyenesen kötelezővé ott, a hol annak szüksége fenn forog. Az e tárgyban rendelkezések térszűke miatt e cikk keretébe be nem vonhatók, de annyit már itt megjegyzek, hogy a törvény rendelkezései a közlegelők felosztása miatt oly nagyon nyugta-

Tavaszi öltönyt, felöltőt, színes mellényt legszebben tisztít

HRABÉCZY.

Gyár és főüzlet Széchenyi-u. 42.

Fióközlet Csapó-u. 28.

lan kisbirtokos osztály megnyugtására teljes mértékben alkalmasak.

A tagosítás közérdekű jellegének megfelelőleg az új törvény a költségek viselése és az állami hozzájárulás tekintetében oly előnyöket nyújt, hogy ott, hol a tagosítás szükségessége fenn forog, egyenes bűn volna az érdekeltség-től, ha a tagosításba bele nem menne.

Ugyanis az elrendelt tagosítás összes költségeit a kir. kincstár előlegezi. A tagosítási költségeket pedig az eddigi rendelkezésektől eltérően valamennyi érdekelt fél a tagosításba vont birtok földadójának arányában köteles viselni. Általános tagosítás esetében azonban azon birtokosok, kik a község területén három birtokrészletnél kevesebb részletből álló és összesen egy kateszteri holdnál nem nagyobb birtok után vannak földadóval megróva, csupán a földmérői munkadíjnak az állami hozzájárulással nem fedezett összegéből a fent meghatározott arány szerint reájok eső részt viselik. Azok a birtokosok pedig, a kik a tagosítandó községben csak birtokokkal bírnak, költségviselésre csak akkor és annyiban kötelezhetők, amikor és amennyiben a tagosítással egyidejűleg fogantatott urbéri rendezés vagy arányosítás útján részökre illetmény állapítatik meg. — Az eljárási költségeket a földadóval együtt a közadó módjára a közadóról szóló törvényekben megjelölt közegei hajtják be és kezelik. A behajtás, amennyiben az érdekelt felek egyetértőleg rövidebb határidőt nem állapítanak meg nyolcz, a pótlólag megállapított költségekre pedig további 2 év alatt fogantatandó.

Nevezetes kedvezmény a birtokosokra ama rendelkezés, a mely szerint, ha az érdekeltség a költségelirányzat jóváhagyásától számított három hónap alatt a költségelirányzat összegéből a birtokosokra eső költségjárulékot egész összegében egyszerre befizeti, a befizetendő összeg 15 %-ában, ha pedig ugyanezen határidő alatt az említett egész összegnek egyik felét, a másik felét pedig az első befizetést követő egy évi határidő alatt egy-egy összegben egyszerre befizeti, a befizetendő összeg 10 %-ában megállapított engedményben részesül.

De nemcsak a tagosítási költségek előlegezésével, arányos elosztásával, kedvező behajtásával, hanem az állami hozzájárulással is igyekszik az új törvény a tagosítási kedvet előmozdítani. Az államkincstár ugyanis a tagosítási költségekhez az esetek túlnyomó részében a földmérési díjak 10—20 %-vai hozzájárul. E hozzájárulás feltételei az 1909. évi 20 I. M. számú rendelet 17 §-ában vannak megállapítva.

Ezekben kívántam az 1908: XXXIX. t. cikknek a tagosításra vonatkozó rendelkezéseit az érdekeltek előtt ismertetni. Az ismertetés a rendelkezésre álló hely és a többnyire laikus olvasóra is tekintettel hézagoss. Azonban azt hiszem, hogy ez ismertetésben előadottak a tagosítás iránti ellenszenv eloszlására és a tagosítási kedv előidézésére alkalmasak. És valóban az új törvény és az annak alapján kibocsátott igazságügyminiszteri rendeletek, szemben a régebbi törvényekkel a tagosító érdekeltségnek annyi előnyt biztosítanak, a gazdasági érdekekre s a parasztnéposztályra oly annyira tekintettel vannak, az egyéni spekulációt annyira kizárják, a közérdek betartását annyira garantálják, hogy a tagosítás elmulasztásával a tagosító érdekeltség önmagának tenne igen jelentős kárt. E cikk nem pillanatnyi szórakoztatás, de komoly felvilágosítás célzatával iratván, magam részéről igen örvendenék, ha a minden egyéni érdek nélkül közölt felvilágosításoknak a kívánt eredménye meg lenne.

EGYHÁZ, ISKOLA.

Pünkösztől istentiszteletek a református templomokban. Pünkösdtől ünnepnapjain a református templomokban az istentiszteletek sorrendje a következő:

Ünnep első napján délelőtt a Nagytemplomban prédikál Jánosi Zoltán lelkész, ágendázik Szarka Boldizsár segédlelkész, a Kistemplomban prédikál Baróthy István segédlelkész, ágendázik Dicsőfi József lelkész, a Kossuth-utcai templomban prédikál, Eröss Lajos püspök, ágendázik Szele György lelkész, az Ispótytemplomban prédikál K. Tóth Kálmán lelkész, ágendázik Boér Károly segédlelkész, a Csapókerben prédikál Kovács János népisko-

lai felügyelő, a Homokkertben Sárközy Lajos szénior, a városi szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár.

Ünnep első napján délután a Nagytemplomban prédikál Bodnár Gábor 4 th., a Kistemplomban Sárközy Lajos szénior, a Kossuth-utcai templomban Balajthy Jenő 3 th., az Ispótytemplomban Rácz István 4 th.

Ünnep másodnapján délelőtt a Nagytemplomban prédikál Sárközy Lajos szénior, a Kistemplomban Bodnár Gábor 4 th., a Kossuth-utcai templomban Rácz István 4 th., az Ispótytemplomban Balajthy Jenő 3 th.

Ünnep másodnapján délután a Nagytemplomban Rácz István, a Kistemplomban Balajthy Jenő, a Kossuth-utcai templomban Bodnár Gábor.

Az ünnepek alatt a Homokkertben a templomi szolgálatot Tóth János 4 éves th. végzi.

Városi közgyűlés.

Határoztak a városi takarékpénztár felől is.

(A közgyűlés második napja.)

Debreczen, május 28.

A májusi hosszúra nyújtott törvényhatósági közgyűlésnek második napja zajlott le ma. Az aránylag kevés ponttal bíró tárgysorozatot még ma sem tárgyalhatta le a közgyűlés, mivel szőnyegre kerül a városi takarékpénztár alapszabályzatának jóváhagyása is, amelyhez a bizottsági tagok közül többen hozzászóltak. Ki szakértői, ki laikus véleményével, de mindnyájan teljes jóindulattal igyekeztek egy-egy téglát elhelyezni a hatalmas épületbe.

A mai közgyűlés egész idejét csaknem ezen egy tárgy elintézése foglalta el s a zárszámadásokon kívül alig tárgyaltak mást. A közgyűlés végén mégis igazsá lett Komlóssy Arthurnak, hogy külön dírek ezen célra rendkívüli közgyűlést kellene összehívni, mert a városi takarékpénztár ügyének tárgyalásakor már egész délutánt. Be is töltötte.

Egyébként a gyűlés lefolyásáról a következőket jelenti tudósítónk.

*

Egyenyed négy óraker nyitotta meg a közgyűlést Weszprény Zoltán főispán, kevés számú bizottság tag jelenléte mellett. Csak később kezdtek gyülekezni, úgyhogy a városi takarékpénztár ügyének tárgyalásakor már egészen népes volt a terem.

Zárszámadások.

Vecsey Imre főjegyző bemutatta a közgyűlésnek a házipénztárnak és a házipénztár által kezelt alapoknak a világitási és nyomdávállalatnak zárszámadását, melyet nyomtatásban minden bizottsági tag megkapott.

Először a világitási vállalat zárszámadását tárgyalták.

Márk Endre elfogadja a zárszámadást, de kéri a tanácsot, hogy a jövő költségvetések megállapításánál legyen tekintettel arra, hogy a fogyasztó közönség igényei figyelembe vétesenek, mert ha nem a város kezelte volna a világitást, a gáz már olcsóbb lett volna.

Cziffer Nándor szerint a zárszámadás nem reális s az osztaléokra szánt nyereség megdöbbenően nagy. Kéri, hogy intézkedjék a közgyűlés a gáz olcsóbbá tétele iránt.

Ifj. Schwarcz Vilmos: A gázgyár mérlege a legreálisabb, mert a mérlegben felvett tételek értéke a legreálisabb értékben vannak felvéve. A Cziffer Nándor által kifogásolt kintlevőség a legprimább. A tartalékalapra vonatkozólag kijelenti, hogy a gázgyár fél millió koronányi értékét már leírásba hozták.

Debreczeni Jenő szerint a gázárak az összes magyar városok között Debreczenben a legolcsóbbak. A gázárak leszállítására vonat-

kozólag a villamos telep üzleti évének lezárása után fog javaslatot tenni.

Ezután a nyomdávállalat zárszámadását terjesztette elő a főjegyző. A zárszámadáshoz Cziffer Nándor szólott hozzá. Itt is sokallja a jövedelmet, irreálisnak mondja a számadást s az üzleti hasznot kiereszkoltnak nevezi.

Ifj. Schwarcz Vilmos felelt Cziffer Nándor felszólására s cáfolva a felhozott érveket, kéri a zárszámadás elfogadását.

Vita után a közgyűlés a nyomdávállalat zárszámadását elfogadta.

Következett a házipénztárnak és a házipénztár által kezelt alapoknak 1908. évi zárszámadásának tárgyalása. A közgyűlés a számadást általánosságban elfogadta.

Városi birtokok bérbeadásáról.

A részletek tárgyalásánál a városi birtok bérbeadásánál Jánosi Zoltán szólalt fel. Sokallja a bérhátralékokat s felvilágosítást kér ezekre vonatkozólag a tanácsotól. A birtokok bérbeadására vonatkozólag ajánlja, hogy a jövőben legyen figyelemmel a tanács arra, hogy a városi birtokokat kiszagdáknak is adják ki, mert ily módon nagyobb hasznot lehet produkálni.

Szentesi János: Most is összeállhatnak a kiszagdáknak s az árverésen résztvehetnek.

Dr. Magoss György megnyugtatta Jánosi Zoltánt, hogy a hátralékos bérösszegeket biztosítani igyekezett mindenütt, ahol lehetett.

Jánosi Zoltán kérelmét a kisbirtokokra vonatkozólag a polgármester tudomásul vette.

A közgyűlés ezután a zárszámadás részleteiben is elfogadta, mely után a főjegyző bemutatta a városi közkórház 1910. évi költségelirányzatát s főszámvevő jelentését a nagy kölcsönből ez idény folyósított kölcsönrészletek felhasználásáról és újabb kölcsönrészletek folyósításáról. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

A városi takarékpénztár ügye.

A városi takarékpénztár ügyének tárgyalására került a sor.

Komlóssy Arthur halasztó indítványt nyújtott be; hivassék össze erre a célra egy rendkívüli közgyűlést, mintahogy az eredetileg tervezve volt.

Márk Endre indítványára a közgyűlés elvetette Komlóssy indítványát s belefogott a tárgyalásba.

Vecsey Imre volt az előadó. Indítványára az alapszabályokat általánosságban elfogadták, azután áttértek a részletekre.

Nagy vitát keltett az a kérdés, hogy a 2.778,100 korona értékű regále kártalanítási kötvényt átadják-e a takarékpénztárnak?

Dr. Tüdös János szerint az esetben, ha átadják a kötvényeket, azok eladása csak a közgyűlés tudtával és határozatával történhetik.

Kernhoffer József, Falk Lajos és Szántó Győző amellet vannak, hogy ilyen kikötést megfürni nem lehet. A közgyűlés úgy határoz, hogy a kötvényeket nem adja át a takarékpénztárnak.

Nagy vitára adott alkalmat a vezérigazgató választásának kérdése. A tanács javaslata szerint a vezérigazgatót az igazgatóság javaslata alapján a tanács választja s a közgyűlés megerősíti. Jánossy Zoltán és dr. Balkányi Emil javasolják, hogy a vezérigazgatót az igazgatóság válassza s a tanács vigye a választást a közgyűlés elé megerősítés végett. A közgyűlés 35 szóval 32 ellenében elfogadja Jánossy Zoltán indítványát.

A szabályzat következő pontjait csaknem változtatlanul elfogadták. A tiszta jövedelem felosztásánál volt nagyobb vita. Az alapszabályzat ugyanis az igazgatóságnak 15 százalékat, a tisztviselőknek 3-5 százalékat és a vezérigazgatónak 1-5 százalékat állapít meg. — Ennek ellenében Stegmüller Árpád 10 százalékat ajánl. Kernhoffer József szerint nem sok a 15 százalék, mert azok, akik dolgoznak, meg is érdemlik az osztalékat.

A közgyűlés szavazattöbbséggel 10 százalékban állapítja meg az igazgatóság jutalékát.

A következő pontokat változtatlanul elfogadták és este fél nyolc óraker befejezték a városi takarékpénztár ügyében a részletek tárgyalását s így az alapszabályokat a közgyűlés jóváhagyta.

Az idő előrehaladta miatt a főispán a közgyűlést berekesztette s folytatására szombat délelőtt 9 óráját tűzte ki.

Perlekedés a kutvizért.

Irta: Kővér Gyula.

Megengedem, hogy az ilyen kriminálitás megeshetik máshol is, de illetékességi helye Debrecenben van. Ebben a sivatag közepére épült városban, hol egyébképpen feltalálható sok olyasmi, mely az emberi életet e siralom völgyében tűrhetővé teheti, mondom, ez a földi javakban bővülködő város vízhiányban szenved már ős idők óta.

Drága volt itt a víz mindég. Még a ros viz is, hát még a jó viz.

Most, hogy a százazrekbe kerülő vízvezeték, a drága pénzért furrott kutakból azt a reménységet kelti fel, hogy Debrecen népe megszabadul a víz mizériától: alkalomszerűnek vélem azt a perlekedést elmondani, mely a Homokkertben a múlt század 80-as éveiben három évig izgatta az ottani lakosságot. Sőt — amint látni fogják — ezen perlésből származó hátrányt a belvárosi lakosok közül is igen sokan megéreztek.

A Homokkert nemcsak boráról volt nevezetesség, hanem jó vizéről is. Talán ez utóbbiról még inkább, mert általánosan elvult ismerve, hogy a Homokkert vize legjobb az egész Debrecenben. Ezt méltányolni legjobban a „Bika“ vendéglő utasai tudták, kik többször itták a vizet, mint a borát.

A Homokkert mindkét járásában volt egy-egy kut. Ezek a kutak a mai napig megvannak. Kötünő jó ivóvizet adnak, pedig nem furrottak, közönséges ásott, gémre járó, kávas kutak.

Már a múlt század elejéről látunk bejegyzéseket a kertségi könyvekben, melyek szerint a város népe hekto számra hordta ezen kutaknak vizét. Ki ingyért, ki pénzért. Akinek szőlője volt a Homokkertben, ingyen, akinek nem volt szőlője, pénzért használhatta. Magánházakhoz, hol elég volt naponta egy hordó víz, a bérlet egy évre 2 frt volt. Ellenben a „Bika“ 30 frtot fizetett egy évre.

A két kut közül a második járás kutjának több előfizetője volt. Nyilván azért, mert annak a vize jobb, meg bővebb is volt, mint az elsőjárásbelié. Természetesen a második járásnak többre rugott a kut jövedelme, mint az első járásnak. — Hozott a kut egy évben 200 frtot is, míg amott alig volt 30 frt évi jövedelem a kutból. Ez a jövedelmi differencia lett a civakodás fundamentuma.

A perlekedés úgy kezdődött, hogy a második járásbeliek készítettek a felhúzó nagy vedér mellé egy óros-pléh vedret. Készítették pedig abból az okból kifolyólag, hogy a korsó az óros vedérből könnyebben lehessen megtölteni anélkül, hogy a víz elpocsékolódna. Spórolni kellett a vízzel, mert az pénz értékét képviselt.

A második járásbeliek elfogadták ezt a praktikus víztöltő készüléket, de az első járásiak, kik — a jegyzőkönyv szerint — „amugy is kegyelemből hordhattak onnan vizet“, nem akarták elfogadni a reformot. Ennek következtében a második járás kertgazda kihirdette, hogy az első járásból csak azok vihetnek vizet, kik egy évre egy fortot fizetnek és az újítást is elfogadják.

Az első járásbeliek erre azzal feleltek, hogy egyik városi mérnököt kihozták a kertbe és azt kérték tőle, hogy jelölje ki a közös fútnak — hol a kérdéses kut van — azt a részét, mely az első járásé, amelyet ők elzárni kívánnak azért, hogy szekérral ne lehessen a kuthoz járni vizért.

Ezt a kívánságot azonban a kihozott mérnök képtelenségnek mondta, de ellenben kinyilvánította, hogy mindazon helyek és tárgyak, mint pl. kertség háza, gyepű, kut, melyek a Homokkertben vannak: közös tulajdonai mindkét járásnak, amiből az következik, hogy a nevezett kuthoz és annak jövedelméhez az első járásbelieknek ép olyan joguk van, mint a második járásbelieknek. Nosza vérszemet kaptak erre az első járásiak és azon melegebben követelték a kutbérjövédalom megosztását.

Amde a mérnöki véleményt — mely inkább volt jogász, mint mérnöki — a második járásiak magokra sérelmesnek találták és az ügy eldöntését a külsőségek minisztériumára, a mezőrendőrkapitányságra bízták. — A mezőrendőrkapitány kihallgatván mindkét fél képviselőit következő három pontba foglalt határozatot hozta:

1. Hogy a két járás között a dülő-utakon, épületeken, gyepükön stb. vagyon közösség van.

2. Hogy az első járásbeliek a kérdéses kuttól ép úgy nem tilthatók el, mintahogy nem tilthatók lennének a második járásbeliek az első járásbeli kuttól.

3. A második járás kutjának jövedelme az első járással megosztandó.

Ezen törvényes formában hozott határozatba dehogyan nyugodtak volna bele a második járásbeliek. Megfelelőbbézték a tanácshoz. És a tanács — helybenhagyta a mezőrendőrkapitány ítéletét.

Ezzel az ügy törvényes eljárása véget ért. Illetve más alapra lett áthelyezve és a vitás ügy salamoni bölcsességgel lett megoldva.

Ugyanis a második járásbeliek gyűlést tartván, kimondták, hogy sem a mezőrendőrkapitány, sem a városi tanács a kut tulajdoni jogát eldönteni nem illetékes. Ennélfogva a hozott végzéseket ad akta helyezik. Továbbá hét pontba foglalták össze mindazon dokumentumokat, melyek a kut tulajdonjogát kétségen kívül bizonyították. Ezeknek érvényt szerezni megbízták Ember István ügyvédet.

Az ügyvédi beavatkozásra azonban nem lett szükség, mert ugyanezen a gyűlésen kimondták azt is, hogy a kutból hordószámra sem ingyen, sem pénzért nem engedik hordani a vizet. Ez a határozat nagy felháborodást keltett, különösen a városban lakó homokkerti birtokosok között, kik akkor még nagy számmal voltak és akik között nem egy volt olyan idős ember, ki nem ivott más vizet soha. De még azok is zokon vették, kik pénzért használták a vizet. Fehér Hermann, a „Bika“ akkori bérlője kétszeres díjat ígért a további vízfordásért. Maga az akkori kertgazda is ellene volt a határozatnak. Nem ért semmit sem, mert a közbékesség kívánta, hogy így rendezzék az ügy. Volt benne egy kis molícia is, az tagadhatatlan.

Mikor az első járásbeliek megtudták a fenti határozatot, letettek a követelésről. Sőt küldöttségileg kérték a második járásbelieket a vízfordás megengedéseért. Megengedték. Ezzel végleg befejezést nyert a dolog.

1904-ben a két járás egyesült, ekkor a többi ingatlanokkal együtt a kut is közös vagyon lett. Azóta közösen használják a vizet. De bizony sokszor csak használnák, mert a hajdani bővizű kutból gyakran kiapad a víz.

Ennek a kuthoz a jövedelméből lett összerakva az az összeg, melyet a homokkerti imaházra és más egyéb kulturális célokra adományoztak.

A székely kongresszusról.

A székely kapu.

Ünnepélyes fogadtatás.

Debrecen, május 28.

Száztizenegy egyesület, hatvannégy székely társaság, az ország székelyföldi közművelődési egyesületek, megyék, városok stb. képviselőit látja hétfőn, pünkösd másodnapján Debrecen városa falai között. Érkezik azonkívül harminc országgy. képviselő, a minisztériumok kiküldöttei és 2—300 még más érdeklődő az itt tartandó Székely szövetségi kongresszusra. A nagyszámu vendégség részére a Debreczeni Székely Társaság már az összes szállodákat lefoglalta, hogy az elszállásolásról gondoskodva legyen és fennakadás ne történjen. Azonban még úgy is nehézségekkel jár a százkra menő vendégsereg elhelyezése. Épen ezért fordul a Székely Társaság a közönség segítségéhez, melynek köréből néhányan fel is ajánlották szives készségüket egy-két vendég befogadása iránt.

A székelység ünnepélyes fogadtatására már megtörtént minden előkészület. Az érkezők elé, kikre az állomás épülete előtt egész

kocsi tábor várakozik, kivonul az ifjuság is. Az indóház ez alkalomra átengedett első osztályú várótermének diadal ivszerűen feldiszipert peronra nyíló bejáratánál a Debreczeni Székely Társaság elnökei Lestyán Adorján közjegyző kir. tanácsos és Székely Ferenc főmérnök, a város nevében a polgármester vagy helyettese Vecsey Imre főjegyző fogadják és köszöntik a vendégeket. Az üdvözlés után felvonulás történik a Hunyadi- Piac-utcán. Érdekese képet fog mutatni a vasutól a főtérig húzódó hosszú kocsisor. Igazán impozáns lelkes és ünnepélyes színezetű kölcsönöznek azonban a fogadtatásnak, ha legalább a Hunyadi- Piac-utcán a közönség fellobogózná a házakat.

A városháza előtti kis sétány között jellegzetesen a nap nevezetességéhez magyar-székely színekkel fellobogózik, díszes székely kapu lesz felállítva, homlokzatán „Isten Hozott“ felirással.

A vendégek tiszteletére, kik két napig maradnak városunkban, kedden a kongresszus napjának estéjén rendezik a székely-estét a színházban, mely iránt város és vidékszerte nagyarányú érdeklődés mutatkozik. E napon érkezik Debreczenbe Sándor Erzsé, az Operaház jeles művésznője, hogy az estén közreműködjön. Az országos híru művésznőnek fellépte és az estély többi száma is, melyet Zilahy Gyula Solymossy Elek, Irsay József orsz. képviselő, az Altórékat és Székely Emma dalkör, Nagy András ref. kántor, dr. Ujfalussy Géza, Révi Károly szereplése tölt be ritka érdekes és művészi élvezetnek ígérkezik. Hasonlóképpen érdekes, jóízű epizódokban bővelkedő, és kellemes szórakozással biztat a harmadnap rendezendő hortobágyi kirándulás. Ugy az egyik, mint a másik székely napi alkalomra jegyek válthatók. A székely-estre Tóth Béla Piac-utcai gyógytárában állanak rendelkezésére a közönségnek a még el nem kelt jegyek. A hortobágyi kirándulásra pedig Király Gyula városi tanácsosnál.

A kirándulás a Hortobágyra reggel fél 9 órakor történik külön vonaton. A vendégek az egész napot künn töltik. Bejárák kocsikon az egész pusztát és meglekintik annak nevezetességeit. Visszatérés este 8 órakor lesz. A kirándulásban résztvenni szándékozók 10 koronáért megválthatják az utazás, egész napi el látás és szórakozás költségeit.

UJDONSÁGOK.

A munkások kiskertjei.

Már kertgazdákat is választottak.

Debrecen, május 28.

A közös jó élvezetében egymás mellé került idegen munkás családok között már is kibontakozik a társadalmias együttérzés s előre veti sugarát a kiskertek ama nagy célja, hogy intim kapcsolattal fűzze egymáshoz az embertársukat.

Amint halljuk, immár három kerttelepen a hét közül, sőt már „kertgazdát“ is választottak a bérlők, aki mellé 3—3 választmányi tagot adtak.

Miklósi Márton, a Hitelbank eljárája lett az első kertgazda a „Petőfi“ telepen; csakhamar a „Déliab“ telep is megalakította az ő kis kabinetjét s ennek feje Némethi Gábor kefégyári munkás lett.

Az „Atilla“-telepen most alakul a kert-kormány s itt Hangyási János a homo regins.

Nem kételkedünk abban, hogy a többi telep is csakhamar kialakítja az ő kis autonómiáját s akkor a kis társadalmak az alakulásban levő közhasznu egyesület kebelében erős egységgé tömörülve egyaránt hatályosan fogják szolgálni munkásaink jólétét és városunk fejlődését is.

A munkás kiskertekben különben vig- és kedves az élet. Sokan már az első retek-termést is élvezték. Még piacra is szállítottak az első zöldség termésemből.

A képkiallításról.

Az Erzsébet-nőgyesület tárlata.

Debreczen, május 28.

Aki szereti a szépet, kedvest, eredetit, ne mulassza el megtekinteni a Szent Erzsébet nőgyesület tárlatát. Ezek a jótékonyágnak hozott fillérek műélvezettel is járnak.

Az amateur-festők, fényképészek között olyan tehetségek válnak ki, hogy mestertárlatnak is diszére, ékességére válnának alkotásaikkal.

A rendezés nehéz munkáját kiváló izléssel Rajzó Miklós festőművész mester teljesítette. Gratulálunk az ügyes, hatásos beosztásához, melynél a kiállított tárgyak értékük szerint érvényesülhetnek.

Rajzó mesternek a tehetséges tanítványai egyébként is egész tömeg értékes festménnyel gazdagították a tárlatot. Ha majd a katalogust megkaptuk, sokan megfogják érdemelni, hogy névszerint is felemlítsük őket.

A tárlat egyik fénypontját mindenesetre a Haranghy-féle mesterremek, gummi-nyomatok képezik. . . Egyszerűen csodaszép alkotások.

Sikerült gyűjteményes dolgokat állítottak ki a piarista főgimnázium és a Svetits-leányiskola növendékei is.

Addig is, míg részletesebb ösmertetést adhatunk, — megtekintésre a legmelegebben ajánljuk ezt a tárlatot.

— **Cikkünk a Kossuth-szoborról.** Lapunk mai számában egyik érdemes dolgozó társunktól cikkelyt közlünk „A debreczeni Kossuth-szoborról”, amelyre beklüdtött pályaműveket végre a közönség is megtekintheti. E közreadott érdekes cikkben jeles dolgozótársunk természetesen a maga véleményét nyilvánítja, mely tehát nem vágja utját annak, hogy a szoborról, mint a kiállított pályaművekről a mi véleményünket is elmondhassuk, mint ahogy azt alkalomadtán el is fogjuk mondani.

— **Változások a debreczeni csendőrkerületnél.** A debreczeni csendőrkerület keretében, illetve a debreczeni szárnynál nagyobb változások vannak. Pfeiffer Károly második törzstiszti teendővel megbízott százados Kolozsvárra, Török Kálmán debreczeni szárnyparancsnok százados Beregszászra helyeztetett át, míg Matlekovich alezredest Székesfehérvárról kerületi parancsnok-helyettesnek a debreczeni csendőrkerülethez, Sigmund Lázár századost pedig Török Kálmán helyére szárnyparancsnoknak Debreczenbe helyezték.

— **Bucsfellépések a Bikában.** Az Arany-Bika mulató kiváló májusi műsora, melyhez még hasonló nem volt eddig látható Debreczenben, már csak pár este lesz látható. A jelenlegi műsor valamennyi száma hétfőig mindennap fellép, vasárnap két előadás keretében. Az igazgatóság, hogy alkalmat adjon a szerényebb körülmények között levőknek, valamint a gyermekeknek is, a kiváló műsor

megszemlélésére vasárnap délután félnyolcor félhelyárral, családi műsorral tart előadást.

— **Főispáni kinevezések.** Weszprémy Zoltán főispán — kinevezési jogával élve — dr. Ercsey Gyulát díjas, dr. Vinnay Gézát díjtalanul gyakornoknak nevezte ki Hajduvármegyéhez.

— **Fővárosi író Debreczenben.** Móríc Zsigmond, a jeles tollú fővárosi fiatal író, az „Ujság” belmunkatársa, az országos monográfia segédszerkesztője Debreczenben tartózkodik.

— **Kinevezések.** Weszprémy Zoltán főispán Ercsey Gyula ügyvédjelöltet díjas, ifj. Vinnay Gézát pedig díjtalanul közgazgatási gyakornoknak nevezte ki.

— **Közjegyző helyettesítés.** A debreceni közjegyzői kamara közlése, hogy a Báthor Gábor kir. közjegyző áthelyezése folytán megüresedett kunszentmártoni kir. közjegyzői állásra ideiglenes helyettesévé dr. Hajdu József, mezőturi kir. közjegyzőt rendelte ki.

— **Az utszélről.** Csepereg az eső. A cseperegő hangok régi emlékeket váltanak ki lelkemből.

Öt fiatal poéta együtt vágott neki az élet országutjának. „Bokréta” című közös versköteikkel nem mindennapi sikereket értek el.

A kezdet-kezdetén meleg kézsorítással énis bátorítottam őket. Pelyhes arcu fiatal gyermekek voltak még akkor a pápaszemes Oláh Gábor, a nevetőskedvű Baja Miska, kit tengementulra, Amerikába „magyar papnak” sodort el a sors, meg a bohém Gulyás Jóska, a poéta társaság izogató-dalogató „baritonistája,” a dali magyar táncos Gyökössy Bandi, meg a mindig szertartásos komoly Maday Gyula alkották ezt az érdekes társaságot.

A kezdet-kezdetén nekem is volt néhány buzdító szavam hozzájuk.

Cseperegő esős időben, magányosan, rájok gondolok.

Két tag már alighanem kiválik a „Bokrétából.” Más kötelékek, más lélekhez fűzik a férfivá serdült fiatalokat. Éppen ma hozta a posta az aranyszegélyes levelet. Szívvirágos a cirádája a levélkének, melyről olvasom, hogy Gyökössy Endre dr. május 25-én jegyezte el sziveválasztottját „Lujzikáját,” a bájos Süveg-jártó Lujzát Szentmihályról.

Madai Gyula is fészket épített magának, midőn Pósa Lajos egyetlen leányát, a kedves, bájos Sárkát mátkájául megkérte. Sőt talán már a lakodalmuk is megvolt.

Csepereg az eső! . . . Ha ilyen vén bűnösre hallgatnak még odafent, kívánom, fiuk legyenek boldogok és igazi nagy dalaitokat csak ezután énekeljétek el rengő-ringó bölcső felé hajolva.

— **Megtámadta a gazdáját.** Thassy Károly cserepező mester ma feljelentést tett a csendőrségen Szurla Sándor cserepeségéd ellen becsületsértés és testisértés miatt. Szurla Sándor a múlt napokban felkereste gazdáját Széchenyi-kerti lakásán és szóváltás közben tettleg is inzultálta. Szurla Sándor ellen megindították az eljárást.

— **Elérte a célját.** Pár nappal ezelőtt Böszörményben öngyilkossági kísérletet követett el Kelemen Juliánna nevű 14 éves leány. Szerelmi bánatában lúgkoldatot ivott. Az erős

méreg rettenetesen összemarta belső részeit, de nem halt meg. Ápolás végett beszállították a kórházba, hol azonban a gondos ápolás dacára is, ma reggelre meghalt. Elhunytáról jelentést tettek az ügyészségnek.

— **Leválták a balkezefejét.** Ma estefele a Horváth-féle fatelepen szerencsétlenség történt. Konyári Imre 16 éves fiúnak a kezefejét, dolgozó társa Tóth Mihály egy éles baltával véletlenül levágta. A fiu súlyos sérülést szenvedett. A mentők résztesítették első segélyben és kiszállították a kórházba.

— **Nagy Endre kabaréja Debreczenben.** Már az első hirre, hogy Nagy Endre kabaréja Debreczenbe jön, valósággal megrohanták a Hegedüs és Sándor céget jegyekért. Jól teszi mindenki, ha kiváltja helyeit, mert előreláthatólag zsufolásig lesz mindhárom estén a terem. Az akkor várható nagy idegenforgalomra való tekintettel is (székely kongresszus, egyházkerületi közgyűlés stb.), jól teszik a helybeliek, ha gondoskodnak jó helyekről, mert a két pünkösdi ünnep alatt az nem lesz lehetséges. Az egész művészgárda, a bájos hölgytríász, Fábrián Kornélia, Németh Juliska, Szász Ilona, továbbá a kitünő komikus, Ferenczy Károly és ami a fő, maga Nagy Endre, olyan névsor, hogy ennél jobbat, többet már nem nyújthat senki Magyarországon. Sorra kerül az egész remek repertoír, minden estén más-más lesz műsor. — Ismételjük, tanácsoljuk, tessék jegyekről idejében gondoskodni.

— **Élőfát lopott.** A Tócsos-kert melletti uton egy cirkáló csendőrőrzárát rajtakapta Nagy János napszámot, amint az utszélről az élőfákat kitépdeste és elakarta azokat szállítani. Nagy Jánost előállították a csendőrségen, honnan azonban kellő igazolás után szabadon bocsájtották.

— **Magyar és lengyelzsidó orfeum Debreczenben.** Augurt Antal az ujonnan berendezett Fiume kávéház (Csapó-u. 52. sz. a) új tulajdonosának sikerült a budapesti híres „Wertheimer Mulató” Magyar és lengyelzsidó társulatát egy pár napra szerződöttni. Ez az illusztris társaság Budapesten nagy sikereket ért el s azt hisszük, hogy azok, akik érdeklődnek a zsidó jorgonban előadott kuplék és bohózatok iránt kellemes élvezetben részesülnek, ha ezen társulat előadását megtekinthetik.

— **A nap halottai.** Az állami anyakönyvi hivatalban a tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be: Bodnár Erzsébet ref. 2 éves, Olajos Károlyné r. kath. 76 éves, Tóth István ref. 48 éves, Kelemen Juliánna g. kath. 14 éves, Wek Ferenc r. kath. 76 éves.

— **Tajtékpipák,** acélhangu hermonikák, cipők, csizmák, kézi és ládakofferek és piaci táskák a legolcsóbb árban szerezhetők be a „Munkás bazár”-ban Bádogos-utca 4. szám.

— **Uraktól levett** ócska ruhákat igentiszteséges árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádogos-utca 1.

— **Aromás** és zamatos pörkölt kávékaphatók Félégyházynál. Villanyüzemű kávépörkölte a kirakatban Piacz és Miklós-utca sarok.

— **Junius 1-re** elutazás miatt egy négy-szoba, előszoba és konyhából álló elegáns berendezett és gázvítágítással felszerelt butorozott lakás szeptember 15-ig kiadó, gyermektelen házaspárnak vagy garcon urnak. Czim a kiadóban.

— **Haszonbérbe** kiadó 101 kat. hold kaszálló a Bánkon, a Ludashoz közel. Értekezhetni a tulajdonosnál Rákóczy-u. 25.

— **Junius 1-től** két hétre egy butorozott szoba kerestetik. Czim a kiadóba.

Az építő-mesterek, háztulajdonosok és asztalos-mesterek

szives tudomására szobafestő és mázoló műhelyt nyitottam; — Elvállalok szobafestő és mázoló munkákat. A háztulajdonosoktól elvállalok lakások rendben tartását és újból festését évi bérletben. Az építésznek és asztalos-mestereknek szivesen állok költségvetéssel díjtalanul rendelkezésükre. Munkálatok a legolcsóbbtól a legdiszesebb kiállításig (rajz v. minta szerint) saját vezetésem alatt készülnek.

A t. közönség szives pártfogását :-: kérve, vagyok tisztelettel :-:

Kohn S. Sándor
szobafestő és fénymázoló
Pesti-utca 3. szám.

— Valódi angol és solingeni acél zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek és kellékek beszerzésére legjobban ajánljuk Mentze Henrik áruházát Kossuth-utca 4-ik szám.

— Megérkeztek az újított zsebvilány lámpák Mentze Henrik áruházában, Kossuth-u. 4. szám.

— Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.

SZÍNHÁZ.

A debreczeni kabaré-ügy.

Keleti Juliska nyilatkozik.

A debreczeni Gyermekvédő Liga által rendezett színházi kabaré-előadásról egy ötletes, csipkedős cikkelyt adott közre a „Polgár” fővárosi lapársunk. Amelyben az is benne foglaltatott, hogy a lent vendégszereplő Keleti Juliskák pikáns számaint betiltotta a rendőrség. Erre az ügyre vonatkozólag Keleti Juliska a következő — minket is érdeklő — kedves levelet intézte a szerkesztőséghez:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

A Polgár keddi számában olvastam egy szellemes közleményt, amely szól a mi kis társulatunk debreczeni élményeiről s végül foglalkozik azzal a rendőri betiltással, amelyben én részesültem. A közleményen a Polgár nagyszámú olvasói közül talán én nevettem a legjobban s hálás vagyok a cikkíróknak, az összes primadonnáknak nevében, amiért oly jó ötlettel ajándékozták meg őket, mint amilyen egy rendőri betiltás. Sajnos azonban, Szerkesztő ur, én nem nyithatom meg a rendőrileg és — mint a cikkből kiténik — igen rövid uton megrendszabályozott színésznők sorát. — Az én programom nagyon tetszett a debreczeni rendőrtisztnek, tapsolt nekem ő maga is, amikor pedig befejeztem, benyitott az öltözőmbe és kijelentette, hogy minden, amit énekeltem, nagyon szép, azonban már most közli velem, hogy más műsort vigyek magammal, ha legközelebb Debreczenbe megyek, mert a régit betiltja. Árt a debreczeni erkölcsöknek s még őt is felizgatta . . .

Nem tiltotta be hát a számaimat, ellenben igaz, hogy fenyegetőzött egyes számaink kihagyásával.

Erről mi nem tehetünk, mert a célunk a debreczeniek szórakoztatása volt és nem az ottani erkölcsök jókarban tartása. Sikerünk volt s ezért kár volna, ha a budapesti közönség azt hinné, hogy Isten tudja, miféle élményeink voltak Debreczenbe.

Megírtam ezeket, Szerkesztő ur. A Polgár számára s kérem, adja ki a lapban, hogy a közönség is olvassa.

Budapest, május 27.

Igaz tisztelője és hive

Keleti Juliska.

TÁVIRATOK.

Justh az ifjusághoz.

Budapest, május 28. Justh Gyula az ifjuság vezéréhez levelet intézett, melyben megköszönte az ifjuságnak az önálló bank iránt tanúsított magatartását. Jelezte, hogy az ifjuságban a nemzet jövőjének zálogát látja s nagy reménnyel tekint a jövőre nemzeti vívmányok elé.

Wekerle tárgyalásairól.

Budapest, május 28. A félhivatalos Magyar Tudósító ma kommunikát ad ki, hogy a magyar sajtóban és a bécsi lapokban megjelent azon hírek, hogy Wekerle Sándor a kibontakozásra vonatkozólag az osztrák kormánynak bizonyos proposíciókat tett volna nem felelnek meg a valóságnak. Ilyen proposíciókat

Wekerle nem tett, nemcsak az osztrák kabinetnek, hanem a magyar kormányférfiak, mint a legilletékesebbeknek sem. Mindössze ennyi történt, hogy Wekerle Sándor Bienert osztrálmiszterelnökkel tárgyalásokat folytatott a készízetések és a vámszerződések dolgában, hogy ezirányban tájékozódást szerezzen.

Leégett műemlék.

Nagyvárad, május 28. Egy régi műemlékkel lett szegényebb a magyar föld. Mezőtelegd községben levő régi Árpád-kori templomba — amelynek falain különféle restaurált festmények vannak — s a mely most református templom — a tegnapi vihar alkalmával beleütött a villám s az egész templomot elhamvasztotta. A leégett templomban érdekes és régi műemléket veszítettünk el.

Öngyilkos huszár.

Arad, május 28. Ma délelőtt egy huszár holttestét halászták ki a Marosból. A vizsgálat megállapította, hogy Solymossi Kálmánnak hívják, de hogy mikép került a vízbe, az még nem derült ki. Valószínűleg öngyilkosságot követett el.

Lónyai grófné kibékül atyjával.

Gastein, május 28. Lónyai grófné itt legközelebb találkozni fog atyjával s minden hír szerint ki fog békülni.

A kiváló bőr- és lithiosos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvizkereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 4.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kinevezés. A debreczeni főügyész Antal Miklós cs. és kir. 64. sz. gyalogezredbeli I. osztályu igazolványos számvivő altisztet a szatmárnémeti ügyészséghez irnokká nevezte ki.

§ A debreczeni ügyvédi kamara köréből. Buday Gyula debreczeni ügyvédnevénél a névjegyzékben a „Beőlsei” előnév bevezettetett.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 28.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelte. Lanyha irányzat mellett 8000 méter-mázsa került forgalom 30 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonanemek közül rozs 5 fillérrel olcsóbb, a többi nyugodt. Idő: esős.

Buza májusra	—
Buza októberre	12.86—87
Rozs májusra	—
Rozs októberre	9.97—98
Zab májusra	—
Zab októberre	7.55—56
Tengeri májusra	—
Tengeri júliusra	7.85—80
Repce augusztusra	15.30—40

Regény-csarnok.

100.

Regény.

A nagy rejtély.

XX. FEJZET.

Miserrimus Dexter — második látásra.

Ha őszinte akarok lenni, be kell vallanom, hogy nemcsak reményvesztett undorral töltöttem el a látottak, de egyszersmind meg is voltam ijedve, s ennél fogva Macallannéba fogódzva, sugva szóltam hozzá: „Hibáztam s igaza volt. Menjünk!”

„Nem!” kiáltott Miserrimus Dexter. „Hozza ide Macallan Eustace második nejét — én gentleman ember vagyok — bocsánatot kell tőle kérnem. Az emberi jellemet tanulmányozom — tehát látni akarom.

Az egész ember teljes átalakuláson látszott keresztül menni. A legszelidebb hangon beszélt, és szavait befejezve, idegesen felsóhajtott, mint valami asszony nagy sirás után. A feléledő bátorság, vagy feléledő kíváncsiság beszélt e belőlem, midőn Makallanné kérdésére válaszoltam? Mert anyósom nyugodtan szólt:

„A roham elmúlt, még mindig távozni akarsz?” — Én azt feleltem: „Nem jérünk be.”

„Már is visszanyerted Dexterbe helyezett bizodalmodat?” kérdé anyósom, könyörtelen, gunyoros modorával.

„Legalább ijedtségem lecsendesült”, feleltem.

„Sajnálom, hogy úgy rá ijesztettem” szölt a szelid hang a kandalló mellől. „Vannak emberek, kik azt hiszik, hogy olykor kicsit örült vagyok. Kegyetek úgy hiszem épen ily percemben találtak, ha az emberek igazat mondanak. Reiserem, hogy álomlátó vagyok. Képző tehetségem magával ragad és olykor sajátosság dolgokat teszek és mondok. Ilyenkor mindazok, kik bár csak egy szóval is, amaz iszonyu bűnpörré emlékeztetnek, visszavezetnek a szomorú multba és leirhatatlan ideges szenvedést idéznek elő bennem. Igen gyöngéd szívű ember vagyok. Ennek természetes következménye az e nyomorult világban, hogy sajnálatraméltó szerencsétlen vagyok. Fogadják el bocsánvt kéréseimet s jöjjenek be mindketten. Jöjjenek be és sajnáljanak.”

Most már egy gyermek sem félt volna tőle. Egy gyermek is bement volna hozzá és sajnálkozott volna rajta.

A szoba mind sötétebb lett. Már csak a hamvadó tűz mellett guggoló alak körvonala láthatott, egyéb semmit — teljes homály vett körül.

„Nem kapunk világot?” kérdé anyósom, „s e hölgy, ha világos lesz, széken kívül lása-e őnt?”

Deőter valami érczes fényű tárgyát, mely mellére csüggött alá, ajkaihoz emelt s azon manárszerű, trillázó, éles hangokat hallatott Rövid idő múlva hasonló madárszerű hangok feleltek, melyek a ház valamely távol eső helyéről mintegy viszhang gyanúét szólaltak meg.

„Ariel már jön,” szölt. „Nyugodjék meg Macallan mama, Ariel úgy el fog látni, hogy minden hölgy szemével találkozhatom.”

Kezein elugrált a szoba sötét vége felé. „Várj pár percig s ujjabb meglepetés vár rád,” mondá Macallanné, „Megismerkedel a légies Ariel-el.”

Nehéz léptek hallatszottak a kerek szobában. „Ariel” sóhajta Miserrimus Dexter a sötétből. legédesebb hangján.

Meglepetésemre, ama férfi-kalapos uonkahug durva, férfias hangja válaszolt — inkább Calinban, mint Ariel hangja — ! „Jövök!”

„Ariel, széket!”

Az ily névvel csufolt egyén félrevonta a szőnyeg függőnyt, úgy, hogy több viláosság hatolhatott a szobába, aztán belépett, a kereken járó széket maga előtt tolva. Lehajtott s Miserrimus Dextert felvette a földről, mint a gyermeket. Mielőtt még elhelyezhette volna a széken, Dexter örömteli kis sikoltással karjából ki, s helyére ugrott, mint valami madárka, mely szokott helyére repdes vissza.

„A lámpát!” szölt Miserrimus Dexter. „És a tükröt. Bocsássanak meg,” folytatá hozzánk intézve szavait, „ha kénytelen vagyok kegyeteknek hátat fordítani, Nem szabad látniok, mig

hajam nincsen rendben. Ariel, a kefét, a fésűt és illatszereket!"

A lámpát egyik kezében, a tükröt a másikkban, s a kefét fésűstől fogai közt tertve, Ariel a második, különben Dexter unokahuga először tünt tisztán láthatólag szemem elé. Most láthattam csak a leány kerek, husos, élettelen arcát, a színtelen, fénytelen szemeket, a durva orrt és masszív állt. Egy, csak félig élő lény; egy hiányosan kiképződött állat volt, formátlan külsővel, tág zubbonyban, nehéz, fűzött férfi csizmában, és egy régi vörös flanel szoknyánál, s egy törött fésűnél közcsoz, lencsintű hajában, semmi egyéb nem árulta el nekünk nő létét, — llyen volt a nyájas lény, ki bennünket első belépésünkkor fogadott.

Folyt. köv.

Szerkesztői üzenetek.

Z. S-né. Kedves ígértének beváltására számítunk. A lap küldéséről intézkedett a kiadóhivatal.

S. A. Közölni fogjuk.

Amateur. Az amateur kiállításra még visszafogunk térni. Azok a kedves művésznők s kiállítók megéremlik, hogy névszerint is dícsérettel említsük őket.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (habát, nadrág és mellény) elegendő csak	}	1 szelvény 7 korona.
		1 szelvény 10 korona.
		1 szelvény 12 korona.
		1 szelvény 15 korona.
		1 szelvény 17 korona.
		1 szelvény 18 korona.
		1 szelvény 20 korona.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K.-ért, szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarnt stb. gyári áronként küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, amelyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Magyar és lengyel-zsidó társulat.

A budapesti WERTHEIMER mulatóból rendezti vendégjátékát 1909. évi május hó 29-én szombaton és a következő napokon

a FIUME kávéház

udvari fedett kerthelyiségében Csapó-utca 52. sz.

Humoros előadás.

Remek új műsorral közreműködnek:

Desszert Testvérek

lengyel duettisták.

Vajdafi Jóska

magyar jellemalkító.

Weinberger Mór

lengyel komikus.

RABINOVITZ TESTVÉREK

párdalosok.

Scheiner Izsák

igazgató.

Zsigmond Sveider

karmester.

Desszert Klára

lengyel férfi utánczó.

Fürst Szerafin

operett énekesnő.

Klimo Katalin

magyar és angol táncosnő.

Blindauer Elza

lengyel-zsidó férfi utánczó.

Arany Mariska

magyar énekesnő.

Zsanetti Mehr

lengyel énekesnő.

Uj kuplák!

Uj műsor!

Kezdeté este fél 9 órakor.

BELÉPTI-DÍJ: I-ső hely 1 korona 50 fillér,
II-ik hely 1 korona.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel:

AUGURT ANTAL, kávé.

Gyertyánliget

(Máramarosmegye)

a legszebb, legegészségesebb klimatikus erdei hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.

Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózondus, enyhe levegő, kitűnő izli és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógsiker: vérszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak.

Idény: május-október. Vasuti állomás: N.-Bocskó Előnyök: 1. Olcsó árak és fesztelen életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közeli vasutállomás és jó kocsit. Interurban telefon. 2629

A fürdőigazgatóság.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízi gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használtak az összes reumatikus- és idegbántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belélegzési-kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld 2864

az IGAZGATÓSÁG.

A Helical-Premier

kerékpár elnyúlhatatlan,
elegáns olcsó.

Árjegyzék

ingyen és bérmentve.

Debreceni képviselőnk:

KESZLER A. Széchenyi-utca.

Eladó házhelyek!

A vasuti gépjavitó műhely közelében a vámospércsi országút mentén fekvő ugynevezett Nyilas-telepen

házhelyek

valamint felépített munkás lakások kedvező részletfizetésre örök áron kaphatók.

Értekezhetni lehet Dr. Márton Kálmán ügyvédnél Piacz-u. 44. szám. Ujfalussy-ház.

Legujabb Szövetek,

Sima és mintázott női kosztüm és divatkelmékből

gyönyörű választékot tartunk.

Angol- és francia bluz szövetek a legujabb kivitelben.

Divatos blouz selymek, a legelőkelőbb beszerzési forrásokból.

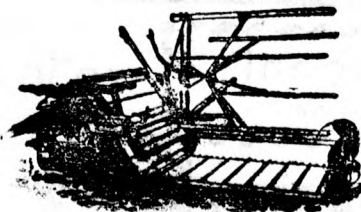
Fekete és színes napernyőkből, remek választék. 2980

Állandó nagy raktár fekete gyászkelmékből.

SZABÓ LAJOS FIAI.

Azon mélyen tisztelt gazdáik, kik fűkaszáló és kévekött aratógépeket óhajtanak vásárolni, saját érdekükben kérjenek prospektust

MASSEY-HARRIS

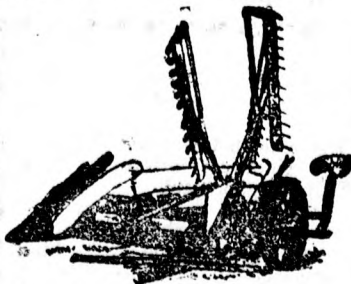
kévekött,

MASSEY-HARRIS

MASSEY-HARRIS

fűkaszáló,

aratógépekről.

Kartellen kívül!

MASSEY-HARRIS COMPANY, TORONTO,

északamerikai fűkaszáló- és aratógépgyár.

!!! A világ legszolidabb gyártmánya !!!

Vorérképviselő: Kornstein Gyula Sándor BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 23. sz.

Utazék és újságok után a másodikkal. Közvetlen kérdezősködések kéretnek.

iroda és kiállítás helyiség: V., Alkotmány-utca 23. szám.

Nemzeti szénmérőgép, tulajdonosok gépek stb. és gazdasági eszközök.

DEUTSCHNÁL MINDENKOR FRISS

uradalmi vaj, tea vaj,
liptói turó k a p h a t ó.

Piac-utca Főposta mellett.

Honi ipar!

Honi ipar!

Kizárólag saját gyártmány!

Legolcsóbb bevásárlási forrás sodronyfogat,
kerítés vas- és rézbutor és sodronyágybetét
beszerzésére.

HICKER GY. vas- és réz-
butor-gyára

Budapest, VII., Holló-u. 3. (Dob-utca mellett.)

Rézágak . . . . . 35 frttól.

Gyermek-ágak 11 frttól.

Vaskeretű

ágybetét . . . . . 5.50 frt.

Fakeretű

ágybetét . . . . . 3.50 frt.

Osszecsukó

vaságy . . . . . 5.- frt.

Rézkarim. . . . . 2.- frt.

Tábori ágy

sodronnyal . . . . . 8.- frt.

Ezen erős szerkezetű töm-

mör vaságy rézösszei,

acél sodronybetéttel

15 frt.

Telefon 2626.

Árjegyzék ingyen!

Eladó birtok.

Egy 25 holdas fan-
csikai (kaszáló fekete ho-
mok talaju)

eladó.

Értekezhetni lehet: **Dr.
MÁRTON KÁLMÁN** ügyvédnél,
Piac-utca 44. sz. a.

Telefon 5.

Telefon 5.

Aratógépeket,

kévekötő, marokrakó és fűkaszalókat a legteljesebb
felelősség és kedvező fizetési feltételek mellett
szállít olcsóbban, mint bárhol

BAGI ISTVÁN

gazdasági gépműhelye és gépraktára

mint szakértő iparos díjmentesen felszereli és
munkába állítja. Ajánlja továbbá saját találmányu
szántóvető tengeri-gépeit csekély 25 koronáért da-
rabonként és általában a legolcsóbb bevásárlási
forrás gazdasági gépekben.

Tisztelettel: **Bagi István**

2266

Kaba.

Tessék ajánlatot kérni.

SESTA-KERTI

nyaraló kiadó.

Értekezhetni: Kandia-u. 8. sz. a.

„FÉLIX” GYÓGYFÜRDŐ.

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő-
alakjában, csúsz (reuma) és kőszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészkek gyul-
ladások, méh-hurut, medencebeli sejtiszóvetlob és izzadmányoknál; Ivó gyógymód alakjában,
idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeinél, sárgaság
és epeköveknek meglepő gyógyhatás. Tükör kád, mór szénsav és iszap-fürdők.

1908. évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakoszoba, kitűnő vendéglők,
jutányos étlaparak, állandó elsőrendű cigány-zene, vasárnaponként katona-zene, tennis-pálya,
gondozott sétautan, 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta.

Curtaxe és zenedij nincs.

Prospektust küld

Pósta, távirida, interurbán-telefon.

az Igazgatóság.

Elegáns façon!

Heti gyártás 15,000 pár.

Cipőáruinkat

Honi ipar.

Férfi cugos cipő, erős bőrből	kor. 6.60
Férfi füzös cipő, kitűnő Box-bőrből	9.-
Férfi füzös cipő, valódi Box-Calf-ból, kedvelt sétánycipő	12.-
Férfi füzös cipő, legfinomabb Chevaux- ból, igen könnyű, Goodyear varrott	12.50
Férfi cugos tisztú cipő, legfinomabb Chevauxból, sima	13.-
Férfi gombos cipő, 1-a Chevauxból, nagyon elegáns, Goodyear varrott	14.-
Férfi hegymászó cipő, legjobb Box-Calf- ból, American Style	16.-

Legnagyobb választék fél-, házi és gyermek-
cipőkben. ● Kizárólag magyar gyártmány.

„TURUL” cipőgyár részv.-társ. debreceni főraktára Piac-utca 48.

Kitűnő hirnevünket
szolid alapelveinknek
köszönhetjük.

a cipő talpába bélyegzett gyári védjegy és a szabott
alacsony és versenyképes árak mellett adjuk el.

Kivonat árjegyzékünk egyes cikkeiből.

Különlegesség

„Goodyear Welt”

árakban.

A jelenkor.

elismert legjobb

minősége.

Legnagyobb választék

1200 munkás és hivatalnok.

Női füzös cipő, erős bőrből . . . . . kor. 6.-

Női gombos cipő, box bőrből 8.50

Női füzös cipő, fekete Box-bőrből, igen

szolid kidolgozása 8.-

Női füzös cipő, 1-a Box-Calf-ból, nagyon

elegáns, Goodyear varrott 11.50

Női gombos cipő, legfin. Chevauxból,

Goodyear varrott, elegáns facon 12.50

Női füzös cipő Chevaux bőrből igen

szolid kidolgozása 8.50

Női cipő füzös a legfinomabb Chevaux

bőrből Goodyear varrott 12.50

Legnagyobb választék fél-, házi és gyermek-
cipőkben. ● Kizárólag magyar gyártmány.